

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1344-12

meddelad i Stockholm den 7 november 2012

SÖKANDE

1. AA

2. BB

3. CC

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 15 december 2011, M2011/1820/Ma/P, avseende överklagande i fråga om detaljplan för del av Söderköping 3:63, Brunnsparken m.fl., Söderköpings kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar BB ansökan om rättsprövning.

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

Dok.Id 126105

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA, BB och CC ansöker om rättsprövning och yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver regeringens beslut. Sökandena anför bl.a. följande. Regeringen har gjort en felaktig avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 1 kap. 5 § i den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. Regeringen har inte tagit skäligen hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden, som inverkar på detaljplanens genomförande. Det finns dessutom inte något behov av ett trygghetsboende i området. Någon miljökonsekvensbeskrivning har inte upprättats enligt 5 kap. 18 § ÄPBL och 6 kap. 11 § miljöbalken, vilket borde ha gjorts då del av planen berör ett riksintresse för kulturmiljön. Enligt 2 kap. 1 § ÄPBL och 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Den tänkta exploateringen kommer att påtagligt skada kulturmiljön. Regeringen har inte beaktat 3 kap. 6 § andra stycket miljöbalken. Del av planområdet och områden i anslutning till planområdet utgör riksintresse för kulturmiljövården och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i

Mål nr
1344-12

förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Ansökningen från BB

BB kan med hänsyn till vad som framgår i målet, främst avståndet mellan det detaljplanelagda området och hans fastighet, inte anses vara berörd av regeringens beslut på ett sådant sätt att detta innefattar en prövning av hans civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Ansökningen ska därför avvisas (jfr RÅ 2010 ref. 13).

Ansökningarna från AA och CC

Högsta förvaltningsdomstolen prövar regeringens beslut enbart med anledning av AA och CCs ansökningar.

Den 2 maj 2011 upphävdes 1987 års plan- och bygglag och ersattes av en ny plan- och bygglag (2010:900). Av övergångsbestämmelserna till den nya lagen följer att den äldre lagen ska tillämpas i detta mål.

I 1 kap. 5 § ÄPBL föreskrivs att både allmänna och enskilda intressen ska beaktas vid prövning av frågor enligt lagen. Enligt 5 kap. 2 § första stycket ska vid utformningen av en detaljplan skälig hänsyn tas till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Av 2 kap. 1 och 2 §§ ÄPBL följer bl.a. att mark ska användas för det eller de ändamål den är mest lämpad för och att planläggning ska göras med beaktande av bl.a. natur- och kulturvärden och främja en ändamålsenlig struktur. Av 3 kap. 2 och 14 §§ ÄPBL följer vidare att byggnader och anläggningar ska

placeras så att deras avsedda användning inte inverkar menligt i skilda hänseenden på omgivningen.

När en detaljplan upprättas ska enligt 5 kap. 18 § andra stycket ÄPBL bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas om detaljplanen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Av 6 kap. 11 § första stycket miljöbalken framgår, såvitt är aktuellt nu, att när en kommun upprättar eller ändrar en plan ska kommunen göra en miljöbedömning av planen om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är enligt andra stycket att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. I tredje stycket föreskrivs att regeringen får meddela föreskrifter om vilka slags planer och program som alltid kan antas medföra betydande miljöpåverkan samt om undantag från kravet på miljöbedömning.

Sådana föreskrifter finns i 4 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Enligt paragrafens andra stycke ska beträffande bl.a. detaljplaner enligt 5 kap. ÄPBL genomförandet antas medföra en betydande miljöpåverkan endast om myndigheten eller kommunen med beaktande av de kriterier som anges i bilaga 4 till förordningen finner att så är fallet. Bedömningskriterierna i bilagan är inriktade dels på planens karaktäristiska egenskaper, dels på typen av påverkan och det område som kan antas bli påverkat. I bedömningen ska särskilt beaktas bl.a. sannolikheten, varaktigheten och frekvensen av påverkan och möjligheten att avhjälpa den samt riskerna för människors hälsa.

Högsta förvaltningsdomstolens prövning är, som har framgått ovan, begränsad och avser frågan om regeringsbeslutet kan konstateras strida mot någon rättsregel. Vad först gäller frågorna om intresseavvägning och byggnaders placering m.m. är bestämmelserna om detta och de i målet i övrigt tillämpliga bestämmelserna allmänt hållna och ger myndigheterna förhållandevis stort utrymme för bedömningar.

Mål nr
1344-12

Vad därefter gäller frågan om miljökonsekvensbeskrivning har de bestämmelser som anger när en miljökonsekvensbeskrivning måste upprättas i ett planärende av nu aktuellt slag en sådan utformning att det inte kan sägas strida mot gällande föreskrifter att så inte har skett i förevarande ärende.

I målet har inte framkommit att regeringen vid beslutsfattandet har felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som föreligger i planärenden eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Regeringens beslut kan därför inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som AA och CC har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på något annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Henrik Jermsten

Eskil Nord

Anita Saldén Enérus

Christer Silfverberg

Kristina Andersson

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-10-17